

CYNGOR GWYNEDD
PWYLLGOR GWASANETHAU DEMOCRATAIDD

Dyddiad Cyfarfod :	18 Chwefror 2025
Adroddiad	Iwan Evans – Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol – Swyddog Monitro
Pennawd y Mater	Cyfundrefn Rhybuddion o Gynnig

Cyflwyniad

1. Amcan yr adroddiad yma ar gais y Pwyllgor yw rhoi crynodeb o drefniadau y Cyngor i ymdrin a Rhybuddion Gynnig ac yn benodol eu priodoldeb. Mae'n esbonio y cyd destun cyfreithiol perthnasol , y trefniadau sydd mewn lle a'r arweiniad sydd ar gael i aelodau.

Swyddogaethau Cyngor Llawn a Cabinet.

2. Mae'r drefn llywodraethu ar gyfer awdurdodau lleol unedol yng Nghymru yn seiliedig ar gyfundrefn gweithrediaeth yn deillio o Deddf Llywodraeth Leol 2000. Yn 2012 daeth y drefn yma yn fandadol i bob awdurdod unedol . Yn sylfaenol mae'n golygu fod fframwaith statudol ynglŷn a threfniadau penderfynu y Cyngor sydd yn priodoli swyddogaethau neilltuol i'r Cyngor Llawn ar yr un rhan a'r Weithrediaeth ar y llaw arall. Yn ganolog i hyn mae gan y Cyngor Llawn y cyfrifoldeb am osod y Gyllideb ond hefyd y Fframwaith Bolisi ar gyfer y Cyngor. Fframwaith sydd yn gosod y ffiniau ar gyfer gwaith y Cabinet. Mae'r drefn hefyd yn gosod taith i fabwysiadu a newid polisi sydd, gyda ambell eithriad yn seiliedig ar rhoi'r cyfrifoldeb a'r hawl am argymhell y Fframwaith Bolisi yn nwylo'r Cabinet. Mae hyn yn ganolog i'r arweiniad ynglŷn a rhybuddion o gynnig.

3. Yn gyfredol cynhwysir y canlynol yn y Fframwaith Bolisi:

- Cynllun Llesiant Gwynedd a Môn
- Cynllun Cyngor Gwynedd
- Strategaeth Datblygu Economaidd
- Cynllun Trafnidiaeth Lleol
- Cynlluniau ac addasiadau sydd gyda'i gilydd yn ffurfio'r Cynllun Datblygu Lleol
- Strategaeth Iaith – a Polisi Iaith
- Y Cynllun Cyfiawnder Ieuenctid
- Strategaeth Tai
- Cynllun Strategol Partneriaeth Pobl Ifanc a Phartneriaeth Fframwaith Plant a Phobl Ifanc

- Polisi Tal
- Cynllun Gwella Hawliau Tramwy
- Datganiad ac Amcanion Llesiant y Cyngor (yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015)
- Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol.
- Polisi Indemniadau
- Polisi Gamblo
- Polisi Trwyddedu

4. Hanfod yr uchod o safbwynt y Cyngor Llawn a Rhybuddion o gynnig yw pedwar gosodiad :

- Mae gan y Cyngor bwerau penderfynu arwyddocaol
- Nid yw penderfyniad dan rybudd o gynnig a statws gwahanol i unrhyw benderfyniad arall ble mae cyfrifoldebau y Cyngor dan sylw.
- Mae gofynion eang ynglŷn a chymryd penderfyniadau Cyngor yn yr un modd ac unrhyw benderfyniad arall. Materion megis asesiadau ardrawiad, oblygiadau ariannol, ymgynghori a.y.b.
- Gosodir gofynion ynglŷn a'r sut y gellir dod a materion gerbron y Cyngor ar gyfer penderfyniadau .

Swyddog Monitro

5. Fel Swyddog Monitro mae gennyf swyddogaethau statudol a chyfansoddiadol dros weithgareddau'r y Cyngor. O dan adran 5 o'r Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 mae gennyf ddyletswydd statudol i ymyrryd os wyf o'r farn fod cynnig, penderfyniad neu ddiffyg gweithredu gan yr awdurdod, ei swyddogion pwyllgorau, Cabinet a.y.b wedi tramgwyddo neu yn debygol o dramgwyddo y gyfraith neu yn golygu camweinyddu. Yn yr eithaf mae rhaid i mi adrodd yn ffurfiol unai i'r Cyngor neu'r Cabinet os nad yw'r sefyllfa yn cael ei datrys.
6. Yn unol a hyn mae gennyf hefyd gyfrifoldebau penodol o dan y Cyfansoddiad sydd yn berthnasol sef cynghori ar briodoldeb rhybuddion o gynnig wrth gwrs ond hefyd mae'r cyfrifoldeb arnaf i ddehongli a chymhwyso y Cyfansoddiad.

Cyfansoddiad

7. Gellir cyflwyno rhybudd o gynnig "ymwneud â materion y mae'r Cyngor yn gyfrifol amdanynt neu sy'n effeithio ar les ardal weinyddol y Cyngor" Gosodwyd y drefn isod gan y Cyngor Llawn er darparu sistem oedd yn eglur ynglŷn ac ymdriniaeth Rhybuddion o Gynnig.

"4.19.4 Priodoldeb

- (i) Pe rhoddir rhybudd o gynnig sydd, ym marn y Swyddog Monitro, yn anghyfreithlon, allan o drefn, neu yn amhriodol bydd y Swyddog Monitro yn hysbysu'r Cadeirydd a'r Prif Weithredwr yn syth ac ni osodir y cynnig ar y rhaglen heb eu caniatâd, Pe gwneir hyn hysbysir yr aelod a gyflwynodd y rhybudd gan y Swyddog Monitro o'r penderfyniad. Petai modd diwygio'r cynnig er ei wneud yn briodol yna cynghorir yr aelod a'i gyflwynodd o hyn a chaiff gyfle i addasu'r rhybudd o gynnig.

(ii) Er gwaethaf (i) osodir rhybuddion o gynnig ar y rhaglen a fyddai o'u mabwysiadu ym marn y Swyddog Monitro yn golygu penderfyniad anghyfreithlon neu arwain at gamweinyddu fel y'i diffinnir yn Adran 5 o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989. "

Canlyniadau

8. Yn unol â'r Cyfansoddiad a lle cyfyd angen, byddaf yn gweithio gydag unrhyw aelod i geisio geiriad sy'n dod â'r cynnig o fewn ffiniau priodoldeb. Rwyf wedi darparu canllawiau (Atodiad 1)i gynorthwyo gyda'r weithdrefn hon. Yn y rhan fwyaf o achosion, mae'r mater yn cael ei ddatrys y pwynt yma. Lle nad yw hynny'n bosibl, cefnogir y penderfyniad gyda rheymeg bob tro. Bydd y penderfyniad yn cael ei wneud yn unol â'r Cyfansoddiad. Serch hynny, y bwriad yw cyflwyno hysbysiadau y gellir eu gosod gerbron y Cyngor y gellir eu mabwysiadu.

Penderfyniad a Geisir

Gofynnir i'r Pwyllgor dderbyn y wybodaeth